

fi compass
ESZA

fejlődés az Európai Strukturális és Beruházási Alapok pénzügyi eszközeivel

Az Európai Szociális Alap

Pénzügyi eszközök

Az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával biztosított pénzügyi eszközök fenntartható és hatékony befektetési lehetőséget kínálnak a munkavállalók és képességeik fejlesztéséhez, támogatva a foglalkoztatást és a társadalmi integrációs célok elérését az EU-ban. A kedvezményezettek széles körében segítik a fejlesztési célok megvalósítását, és lehetőséget biztosítanak a források újbóli felhasználására további beruházásokhoz.

A foglalkoztatás és az életminőség javításához az Európai Strukturális és Beruházási Alapok egyike, az Európai Szociális Alap (ESZA) biztosít támogatást. Ez az alap az Európai Unió legfőbb eszköze az alábbi területeken: a munkához (vagy jobb munkához) jutás, a hátrányos helyzetűek társadalmi integrálása, illetve minden állampolgár számára tisztességes életesélyek biztosítása. Az Alap a céljait a dolgozókba és a munkanélküliekbe, a fiatalokba és az idősekbe, illetve képességeikbe történő befektetésekkel valósítja meg.

A 2014-2020 közötti időszakban az ESZA 86 milliárd eurót meghaladó teljes költségvetése éves szinten mintegy 15 millió ember munkaerőpiacra lépéséhez, a munkához jutáshoz szükséges képességeik fejlesztéséhez, illetve a hátrányos helyzetűek társadalmi integrációjának erősítéséhez nyújt támogatást.

Az ESZA-támogatások a vissza nem a térítendő támogatási forma mellett egyre nagyobb arányban nyújthatók pénzügyi eszközökön keresztül.

A 2007-2013 közötti időszakban, hét tagországban mindössze 49 (elsősorban a kkv-k finanszírozását támogató) pénzügyi eszközt vettek igénybe az ESZA-prioritások finanszírozásához. A visszafogott piaci penetráció jól jelzi az ESZA-kedvezményezetteknek a pénzügyi eszközökkel és a piaci mechanizmusokkal kapcsolatos tapasztalatlanságát. Mindemellett azt is jelenti, hogy a szociális problémák kezelésében nagy lehetőségek rejlenek a visszaforgó pénzügyi források alkalmazásában.

Pénzügyi eszközök

- visszatérítendő források;
- visszaforgó pénzügyi megoldások, azaz a visszafizetett pénzeszközöket újból befektetik;
- olyan pénzügyileg életképes projekteknél alkalmazhatók, amelyekről feltételezhető, hogy a kapott összeg visszafizetéséhez elegendő bevételt és megtakarítást eredményeznek;
- céljuk, hogy más forrásokból, pl. a magánszektorból további befektetéseket vonzzanak a rendelkezésre álló tőke növelése érdekében, elsősorban azokban az ágazatokban, ahol különösen nehéz pénzügyi forrásokhoz jutni;
- hitel, garancia és tőkebefektetés formájában juttathatók;
- a piac fejlesztésével támogatják a kínálati oldal bővülését;
- kombinálhatók vissza nem térítendő támogatásokkal;
- kezelésüket elláthatják nemzeti vagy regionális bankok, nemzetközi szervezetek (mint például az Európai Beruházási Bank vagy az Európai Beruházási Alap), pénzügyi közvetítők, illetve (hitelek és garanciák esetén) az irányító hatóságok.

A pénzügyi eszközök előnyeit felismerve, a 2014-2020 közötti időszakban alkalmazásukat **az Európai Unió tematikus célkitűzéseinek mindegyikére** kiterjesztették. A javuló és rugalmasabb megvalósítási lehetőségeknek köszönhetően felhasználási körük a jövőben tovább bővízhet.

Az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával biztosított pénzügyi eszközök **felhasználhatók az ESZA tagállami és regionális operatív programjaiban meghatározott beruházási prioritások támogatásához**. A pénzügyi instrumentumok a legtöbb területen igénybe vehetők abban az esetben, ha egy **azonosított piaci hiányosság** kiküszöbölésére irányulnak, illetve olyan ágazatokban, ahol a bankok nem képesek hitelt nyújtani és/vagy a magánszektor beruházási hajlandósága alacsony. Ilyen eset például, ha a szociális vállalkozások számára nem elérhető elegendő pénzügyi forrás, vagy a piac nem nyújt elég tőkét a kkv-k és a start-up-vállalkozások számára, illetve ha pótlólagos pénzügyi források szükségesek annak támogatására, hogy a lakhelyüket elhagyni kényszerülő emberek újból sikeresen beilleszkedjenek az oktatásba, szakképzésbe vagy a munkaerő-piacra.

A pénzügyi eszközök az ESZA alábbi célkitűzéseinek elérését segíthetik:

- a foglalkoztatás növelése és a munkaerő-mobilitás támogatása;
- befektetés az oktatásba, a készségfejlesztésbe és az élethosszig tartó tanulásba;
- a társadalmi befogadás növelése és küzdelem a szegénység ellen;
- az intézményi kapacitások bővítése és hatékony közigazgatás kialakítása.

Az ESZA által biztosított pénzügyi eszközök különböző formákban vehetők igénybe:

- **Hitelnyújtás** lehetséges olyan területeken is, ahol kereskedelmi forgalomban (például a bankokon keresztül) kínált pénzügyi megoldások nem elérhetők, vagy a piacon kínált hiteleknel kedvezőbb feltételek biztosíthatók (például alacsonyabb kamatozással, hosszabb lejáratra, vagy kevesebb fedezeti követelménnyel). A hitelek segíthetik vállalkozások alapítását, továbbképzéseken való részvételt, szociális vállalkozások létrehozását, illetve a perifériára szorult közösségekkel – például lakóhelyüket elhagyni kényszerülő harmadik országbeli állampolgárokkal – foglalkozó intézmények munkáját, így támogatva az érintettek európai társadalmi integrációját.
- **A mikrohitelek** kisösszegű hitelek azok számára, akik valamilyen okból nem férnek hozzá a pénzügyi szolgáltatásokhoz. A mikrohitelek jellemzően rövid lejáratú időre nyújtott hitelek, ahol a hitelfedezet alacsony, vagy egyáltalán nem szükséges. Igényelhetik szociális vállalkozások, fiatal vállalkozók, vagy olyan munkanélküliek, akik szakképesítést kívánnak szerezni a foglalkoztatási kilátásaik javítása érdekében.
- **A garanciaeszközök** biztosítják a hitelezőket, hogy tőkebefektetéseik részben vagy teljes egészében megtérülnek abban az esetben is, ha a hitelfelvevő nem tudja visszafizetni hitelét. Példaként említhetők az olyan kezdő vállalkozások vagy szociális vállalkozások, amelyek a megfelelő pénzügyi háttérrel nem rendelkező idősebb korosztályhoz, vagy a tartós munkanélküliek csoportjához tartozó embereket segítik ESZA-forrásokból biztosított garanciavállalással. Ennek hatására új munkahelyek jöhetnek létre.

- **A tőkebefektetések** célja teljes vagy részleges tulajdonjog-szerzés egy adott vállalkozásban. A tőkebefektető igényt tarthat bizonyos irányítási jogkörökre és részesedhet a cég nyereségéből. A tőkebefektetés a vállalkozások bármely életszakaszában megvalósulhat, de a közösségi forrásokból származó tőkebefektetések jellemzően a korai szakaszban szükséges tőkét biztosítják a magvetőtőke-alapok és az induló vállalkozásokat finanszírozó alapok számára (a kockázati tőkét is beleértve). A tőkebefektetések olyan cégek számára előnyösek, melyek magasabb kockázattal és nagyobb potenciális növekedéssel számolnak, valamint olyan helyi szervezetek számára is, amelyek célja fenntartható új munkahelyek teremtése. Sikerral alkalmazhatják a kiemelt társadalmi célok elérése érdekében innovatív pénzügyi megoldásokkal kísérletező vállalkozások, illetve a fennálló társadalmi problémákat innovatív technológiák alkalmazásával kezelni próbáló cégek.

A pénzügyi eszközök vissza nem térítendő támogatásokkal és egyéb támogatási formákkal kombinálva is alkalmazhatók. A beruházások ösztönzése érdekében gyakran elengedhetetlen a befektetési hajlandóság növelése. Az ESZA szaktanácsadó és más támogató szolgáltatások biztosítása révén is segítheti a fejlesztéseket.

Az ESZA-források EU-s szinten irányított pénzügyi eszközökhöz is hozzárendelhetők. Ilyenek lehetnek például a Foglalkoztatás és a Szociális Innováció (Easi) programja keretében a mikrofinanszírozást és a szociális vállalkozásokat támogató konstrukciók.

Az ESZA által biztosított pénzügyi eszközök hozzájárulnak a befektetési lehetőségek hosszútávú fejlődéséhez és diverzifikációjához azoknak az ágazatoknak a támogatásával, amelyeknél a beruházások szintje jelenleg alacsony. A gazdasági szempontból életképes projektfejlesztések ösztönzésével új piaci lehetőségek nyílhatnak, vonzó befektetési lehetőséget kínálva a beruházók és a pénzügyi közvetítők számára is. A szociális szektor szereplői számára jellemzően költséges és bonyolult a pénzügyi erőforrások megszerzése, mivel számos tagállamban a számukra nyújtott hiteleket a pénzügyi intézetek magas kockázatúnak ítélik. A közsféra által biztosított pénzügyi eszközöknek és az ebből adódó kockázatmegosztásnak köszönhetően ugyanakkor bizonyos projektek ezen a területen is vonzó befektetésekké válhatnak.

További információk

Referencia-útmutató az irányító hatóságok számára az ESBA programokban szereplő pénzügyi eszközökről:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Információ az pénzügyi eszközök ex-ante értékelésének módszereiről:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Az Európai Strukturális és Beruházási Alap jogszabályairól:

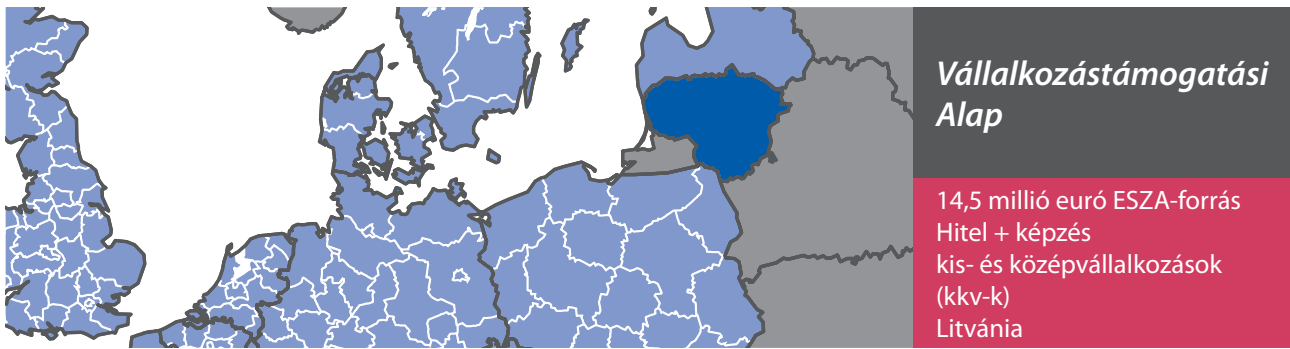
http://ec.europa.eu/regional_policy/hu/information/legislation/regulations/

Az 'fi-compass' weboldal, az ESBA pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó tanácsadási szolgáltatások platformja:

<http://www.fi-compass.eu/>

További információk az Európai Szociális Alap rendeleteiről (beleértve a felhatalmazáson alapuló és végrehajtási jogi aktusokat):

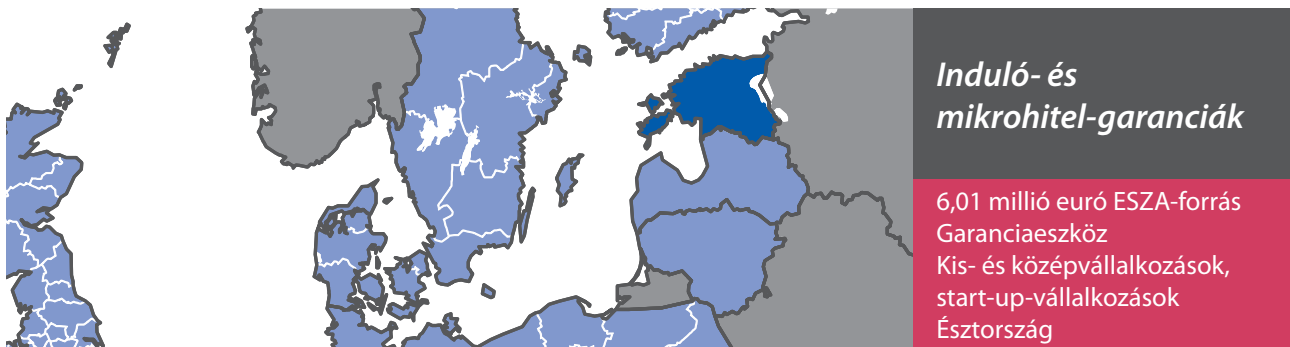
<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

... vállalkozók támogatása fenntartható üzleti fejlesztéseknél ...

Litvániában a Vállalkozástámogatási Alap induló vállalkozások, egyéni vállalkozók és szociális vállalkozások számára nyújt hitelt, amelyet a források eredményes felhasználásának biztosítása érdekében ingyenes képzéssel egészítenek ki. Előnyt élveznek a hátrányos helyzetű csoportok, többek között a munkanélküliek, a fogyatékkal élők, illetve azok, akik a 29 év alatti vagy az 50 év feletti korcsoporthoz tartoznak.

2009-es indulásától kezdve az Alap támogatja az önfoglalkoztatást és a vállalkozási készségek elsajátítását, ezzel is segítve az emberek munkában, illetve a munkaerőpiacon tartását. A közel 2000 munkahely létrehozása igazolja, hogy az induló vállalkozások esetében a hitelek és ingyenes képzések együttes alkalmazása piaci kudarcra jelent megoldást.

... finanszírozási nehézségek csökkentése a megfelelő fedezettel nem rendelkező induló vállalkozások esetében ...

Észtországban egy induló- és mikrohitel-garanciaprogram nyújt segítséget kezdő vállalkozásoknak működésük első három évében. Az Alap biztosítja az induláshoz és a növekedéshez szükséges tőkét, amelyhez ingyenes szaktanácsadási szolgáltatást is kapnak a vállalkozások. Ennek igénybevételével kidolgozhatják az indulótőke igényléséhez szükséges üzleti tervet. Az Enterprise Estonia megyei fejlesztési központjai emellett képzéseket is kínálnak.

A pénzügyi eszköz 2008 és 2013 decembere között volt elérhető; ebben az időszakban összesen 304 garanciaügyletet bonyolítottak.

... a finanszírozási forrásokhoz nem jutó magánszemélyek és mikrovállalkozások támogatása ...

Az olaszországi ESZA Campania Mikrohitel Alap 25.000 euróig terjedő kamatmentes hitellel segíti az induló vállalkozásokat és a spin-off cégeket. A program ösztönzi a beruházásokat, a foglalkoztatás növelését és elősegíti a régió gazdasági fejlődését azáltal, hogy olyan embereket támogat, akik más módon nem jutnának hitelhez.

2012-től kezdődően a Sviluppo Campania regionális gazdaságfejlesztési ügynökség irodahálózatot hozott létre a térségben, amellyel átfogó tájékoztatást, tanácsadást és ingyenes szakmai támogatást nyújtanak a vállalatoknak. Eddig összesen 1.845 végső kedvezményezett jutott támogatáshoz, amelyből 1.400 kis- és középvállalkozás vagy mikrovállalkozás, 445 pedig magánszemély. A program keretében 1.145 munkahely jött létre a régióban.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg